

ЗАВИСИМОСТ МЕЖДУ ФАВАРОВИ И ПОЗИТИВНИ ФУНКЦИОНАЛИ*

В. Ч а к а л о в

В своята работа [1] Ж. Фавар разглежда една класа линейни функционали $\{F(x)\}$, дефинирани върху линейното пространство X от всички реални полиноми $\{x(t)\}$. Всеки функционал от тази класа се характеризира със свойствата

а) $F(1) > 0$,

б) ако $F(x) = 0$, то полиномът $x(t)$ има поне един корен в крайния или безкраен интервал Δ (тук към Δ причисляваме всяка от границите му, която е крайно число).

За горната класа функционали, които ще наричаме Фаварови, авторът доказва, че съвпада с класата на позитивните в интервала Δ функционали. Като имаме пред вид теоремите за моментите на Хаусдорф, Стилтъес и Хамбургер, той заключава, че всеки Фаваров функционал е „моментен“ функционал, т. е. за него е в сила представянето

$$F(x) = \int_{\Delta} x(t) da(t),$$

гдето $a(t)$ е монотонно растяща функция в Δ с поне една точка на растеж. В настоящата работа се изследва връзката между Фаваровите и позитивните линейни функционали, дефинирани върху дадено линейно пространство от реални функции.

1. Преди да започнем изложението, ще въведем някои означения и дефиниции и ще направим някои предварителни бележки.

Означаваме с X едно реално линейно пространство, чиито елементи $x(t)$ (или накратко x) са реални функции на променливата t , която от своя страна пробягва елементите на една непразна съвкупност T .

Един линеен функционал $F(x)$, дефиниран над X , ще наричаме Фаваров, ако винаги от равенството $F(x') = 0$ за някоя функция $x'(t)$ от X следва, че $x'(t)$ се анулира поне за едно значение на $t \in T$.

Както е прието, ще казваме, че един линеен функционал $F(x)$, дефиниран над X , е позитивен, ако винаги от неравенството $x'(t) \geq 0$ за всяко $t \in T$ следва неравенството $F(x') \geq 0$; при това, ако винаги от неравенството $x'(t) > 0$ следва неравенството $F(x') > 0$, ще казваме, че $F(x)$ е съществено позитивен.

* Настоящата работа представлява с някои допълнения част от моята дисертация, изработена под ръководството на проф. д-р Я. Тагамлицки.

Ако всяка функция от X се анулира за някоя стойност на t , то очевидно всеки линеен функционал е Фаваров и в такъв случай изучаването на Фаваровите функционали не представлява интерес. Това налага естественото допускане, че в X има поне една функция $x_0(t) \neq 0$ за всяко t . В същност ние ще предположим, че $x_0(t) > 0$ за всяко t , за да сме сигурни, че съществуват съществено позитивни функционали. Веднаж предположено, че $x_0(t) > 0$, без ограничение на общността можем да допуснем, че $x_0(t) = 1$. И наистина да образуваме пространството X' , чиито елементи са функции от вида $\frac{x(t)}{x_0(t)}$. Ясно е, че всеки функционал, дефиниран над X , може да се разглежда като функционал, дефиниран над X' . При това, ако функционалът, дефиниран над X е Фаваров, позитивен или съществено позитивен, той си остава такъв и когато го разглеждаме като функционал, дефиниран над X' . Освен това пространството X' съдържа функцията $\frac{x_0(t)}{x_0(t)} = 1$. Ето защо занапред винаги ще считаме, че $x_0(t) = 1$.

Очевидно е, че ако $F(x)$ е Фаваров функционал, то $F(1) \neq 0$, тъй като в противен случай би излязло, че функцията $x(t) \equiv 1$ се анулира за някое t .

Ако $F(x)$ е Фаваров функционал, то $\mu F(x)$ (гдето $\mu \neq 0$ е реално число) е също Фаваров. Поради това, без да ограничаваме общността, ще считаме, че Фаваровите функционали са нормирани чрез умножение с подходяща по знак константа така, че $F(1) > 0$.

Ако фиксираме елемента t_1 от T , то очевидно $x(t_1)$ представлява един линеен функционал, дефиниран над X , който е Фаваров и съществено позитивен (а следователно и позитивен).

2. Имайки пред вид казаното дотук, ще докажем следната почти очевидна

Лема. Всеки Фаваров функционал е съществено позитивен.

Доказателство. Нека $F(x)$ е Фаваров функционал. Ще покажем най-напред, че той е позитивен. И наистина нека $x'(t) \geq 0$ за всяко t от T . Търсим такова число λ , че $F(x') + \lambda F(1) = 0$. Такова λ сигурно съществува, понеже $F(1) > 0$. Но от $F(x') + \lambda F(1) = 0$ или което е същото, от $F(x' + \lambda) = 0$ следва, че за някое t_1 ще имаме $x'(t_1) + \lambda = 0$, т. е. $-\lambda = x'(t_1) \geq 0$. Оттук пък следва веднага, че $F(x') = -\lambda F(1) \geq 0$, т. е. че $F(x)$ е позитивен. Че $F(x)$ е освен това съществено позитивен, се доказва така: ако $x'(t) > 0$, то $F(x') \geq 0$, понеже $F(x)$ е позитивен функционал. Ако допуснем обаче, че $F(x') = 0$, то понеже $F(x)$ е Фаваров, бихме имали за някое t_1 $x'(t_1) = 0$, което е невъзможно. И тъй, ако $x'(t) > 0$, то и $F(x') > 0$, т. е. $F(x)$ е съществено позитивен функционал.

По-интересен е обратният въпрос, а именно дали всеки съществено позитивен функционал е и Фаваров. По-долу ще формулираме едно необходимо и достатъчно условие за това. Преди това обаче ще дадем следната дефиниция.

Казваме, че функцията $x(t)$ удовлетворява условието на Дарбу, ако винаги щом за някои t_1 и t_2 имаме $x(t_1) > 0$ и $x(t_2) < 0$, то съществува

поне едно такова t_3 , че да имаме $x(t_3) = 0$. Казваме, че пространството X удовлетворява условието на Дарбу, ако всяка негова функция удовлетворява това условие.

Теорема. Необходимото и достатъчно условие, за да бъде всеки съществено позитивен функционал Фаваров, е пространството X да удовлетворява условието на Дарбу.

Доказателство. Необходимост. Нека всеки съществено позитивен функционал е Фаваров, т. е. съгласно предната лема нека съвкупността от Фаваровите функционали съвпада с тази на съществено позитивните. Избираме функцията $x'(t)$ така, че да имаме* $x'(t_1) > 0$ и $x'(t_2) < 0$. Тъй като $x'(t_1)$ и $x'(t_2)$ са Фаварови функционали, а следователно и съществено позитивни, то произволна тяхна линейна комбинация с положителни коефициенти представлява съществено позитивен, а следователно и Фаваров функционал. (Тук ще отбележим, че съвкупността от съществено позитивните функционали е изпъкнала.) Имайки пред вид това, определяме положителните числа A_1 и A_2 така, че да бъде изпълнено равенството

$$A_1 x'(t_1) + A_2 x'(t_2) = 0.$$

Разглеждаме сега функционала

$$F(x) = A_1 x(t_1) + A_2 x(t_2).$$

Тъй като $F(x)$ е Фаваров и $F(x_1) = 0$, то съществува едно t_3 такова, че $x'(t_3) = 0$. С това необходимостта е установена.

Достатъчност. Нека пространството X удовлетворява условието на Дарбу и нека $F(x)$ е съществено позитивен функционал. Ще покажем, че той е и Фаваров. И наистина, ако $F(x') = 0$, то оттук следва, че не е възможно да имаме нито $x'(t) > 0$ за всяко t , нито $x'(t) < 0$ за всяко t , понеже в противен случай би излязло, че $F(x)$ не е съществено позитивен функционал. Оттук и от условието на Дарбу следва, че функцията $x'(t)$ сигурно се анулира за някое значение на t , а с това е установено, че $F(x)$ е Фаваров функционал, т. е. достатъчността на условието.

За да илюстрираме тази теорема, ще споменем, че ако X означава пространството от функциите $x(t)$ на числовата променлива t , дефинирани и притежаващи примитивни функции в даден интервал Δ , то условието, а следователно и твърдението на теоремата са изпълнени.

Горната теорема ни дава едно условие, за да съвпада съвкупността на Фаваровите с тази на съществено позитивните функционали. За да намерим кога съвпадат Фаваровите с ненулевите позитивни функционали, достатъчно е да намерим условия, при които всеки ненулев позитивен функционал е съществено позитивен. Следващата точка е посветена на този въпрос.

3. Ще докажем най-напред следната

Теорема. Ако пространството X е съставено от ограничени функции, то необходимо и достатъчно условие, за

* Ако такава функция не съществува, то необходимостта следва автоматически.

да бъде всеки ненулев позитивен функционал съществено позитивен, е всяка функция $x(t)$ да достига точната си долна (а следователно и точната си горна) граница.

Доказателство. Необходимост. Нека всеки ненулев позитивен функционал е съществено позитивен. Ще покажем, че всяка функция от X достига точната си долна граница. За тази цел ще допуснем противното и ще означим с $x_1(t)$ една функция от X , която не достига точната си долна граница l . Тогава ще имаме неравенството

$$x_1(t) > l$$

за всяко t . Горното неравенство ни учи, че функцията

$$x_2(t) = x_1(t) - l$$

е положителна за всяко t , въпреки че $\inf_{t \in T} x_2(t) = 0$. Разглеждаме линейното подпространство Y на X , съставено от всевъзможните линейни комбинации с реални коефициенти на функциите $x_2(t)$ и 1. Произволен елемент от Y ще има вида

$$y(t) = \lambda + \mu x_2(t).$$

Дефинираме над Y линейния функционал $F(y)$ чрез равенството

$$F(y) = \lambda.$$

Че така дефинираният функционал $F(y)$ е позитивен, се убеждаваме лесно, като вземем пред вид, че ако $y(t) = \lambda + \mu x_2(t) \geq 0$ за всяко t , то $\lambda \geq 0$. Действително, ако $\lambda < 0$, то благодарение на това, че $\inf_{t \in T} x_2(t) = 0$, можем да изберем t_1 така, че $|\mu x_2(t_1)| < \frac{|\lambda|}{2}$, и следователно бихме имали

$$y(t_1) = \lambda + \mu x_2(t_1) < \lambda + \frac{|\lambda|}{2} = -\frac{|\lambda|}{2} < 0.$$

Ще покажем, че $F(y)$ може да се продължи над X . Ако $x(t) \in X$, то тъй като $x(t)$ е ограничена, възможно е да се намери положителна константа M така, че $M - x(t) \geq 0$ за всяко t . Но $M \in Y$, тъй че за всеки елемент от X съществува такава функция $y_1(t)$ от Y , че $y_1(t) \geq 0$ и $y_1(t) \geq x(t)$ при всяко t . Полагаме $p(x) = \inf_{y_1 \in Y} F(y_1)$, гдето $y_1(t)$ пробягва всички неотрицателни функции от Y , които мажорират $x(t)$. Съвършено очевидно е, че ще имаме

$$\begin{aligned} p(x' + x'') &\leq p(x') + p(x''), \\ (1) \quad p(\lambda x) &= \lambda p(x), \text{ при } \lambda \geq 0, \\ F(y) &\leq p(y), \text{ при } y \in Y. \end{aligned}$$

От (1) и от теоремата на Хан-Банах за продължение на линейните функционали е ясно, че $F(y)$ може да бъде продължена над X и при това $F(x) \leq p(x)$ за всяко $x \in X$. Лесно се вижда също, че $F(x)$ е позитивен. И наистина нека $x'(t) \geq 0$. В такъв случай ще имаме

$$F(-x') \leq p(-x') = \inf_{\substack{y_1 \in Y \\ y_1 \geq 0}} F(y_1) \leq F(0) = 0$$

и следователно

$$F(x') \geq 0,$$

т. е. $F(x)$ е позитивен функционал. Той не е тъждествено равен на нула, защото $F(1) = 1$. Но той не е и съществено позитивен, понеже $F(x_2) = 0$, въпреки че $x_2(t) > 0$ за всяко t . Това противоречи на допускането, че всеки ненулев позитивен функционал е съществено позитивен. Полученото противоречие показва, че всяка функция от X достига точната си долна граница, с което необходимостта е установена.

Достатъчност. Нека всяка функция от X достига точната си долна (а следователно и точната си горна) граница и нека $F(x)$ е един ненулев позитивен функционал, дефиниран над X . Очевидно $F(1) > 0$, защото в противен случай, ако $F(1) = 0$, поради ограничеността на всяка функция от X щяха да са в сила неравенствата

$$-\infty < l = \inf_{t \in T} x(t) < x(t) \leq \sup_{t \in T} x(t) = M < \infty$$

и следователно поради позитивността на $F(x)$ бихме имали

$$0 = lF(1) = F(l) < F(x) \leq F(L) = LF(1) = 0,$$

отгдето би следвало, че $F(x)$ е нулевият функционал.

Ако $x(t) > 0$, то очевидно $\inf_{t \in T} x(t) > 0$, защото иначе би следвало, че $x(t)$ се анулира за някое t . В такъв случай

$$x(t) - l \geq 0$$

за всяко t и следователно

$$F(x) \geq F(l) = lF(1) > 0.$$

Последното неравенство ни учи, че $F(x)$ е съществено позитивен функционал. С това и достатъчността е установена.

Горната теорема ни дава необходимо и достатъчно условие за съвпадане на ненулевите позитивни и съществено позитивни функционали в случая, когато пространството X е съставено от ограничени функции. По-долу ще дадем едно достатъчно условие за съвпадане на ненулевите позитивни и съществено позитивни функционали, при което изискването за ограниченост на функциите от X ще заменим с друго. Ще докажем именно следната

Теорема. Ако произведението и частното на всеки две функции от X принадлежат пак на X (разбира се, при условие че знаменателят на частното не се анулира), то всеки ненулев позитивен функционал е съществено позитивен.

Доказателство. Да означим с $F(x)$ един ненулев позитивен функционал. Лесно се вижда, че $F(1) > 0$. Наистина, ако $F(1) = 0$, то от неравенството

$$(x(t) + a)^2 \geq 0,$$

което е изпълнено при всяко a и всяко $x(t) \in X$, следва, че ще е в сила неравенството

$$0 < F((x+a)^2) = F(x^2) + 2aF(x) + a^2F(1) = F(x^2) + 2aF(x).$$

(Нека отбележим, че $(x(t)+a)^2 \in X$ съгласно с предположението на теоремата.) Тъй като последното неравенство трябва да е в сила за всяко a , то ясно е, че трябва да имаме $F(x) = 0$ при всяко $x(t) \in X$, което ще рече, че $F(x)$ е нулевият функционал, а това противоречи на избора на $F(x)$. И тъй $F(1) > 0$.

Да допуснем сега, че $F(x)$ не е съществено позитивен и нека $x_1(t) > 0$ е такава функция, за която $F(x_1) = 0$. Разглеждаме функционала

$$F_1(x) = F(x \cdot x_1).$$

Очевидно $F_1(x)$ е линеен позитивен функционал. Но тъй като

$$F_1(1) = F(x_1) = 0,$$

то $F_1(x)$ е тъждествено нула за всяко $x(t)$ от X . Оттук обаче следва, че и $F(x)$ е нулевият функционал, както се вижда от равенствата

$$F(x) = F\left(\frac{x}{x_1} x_1\right) = F_1\left(\frac{x}{x_1}\right) = 0.$$

(Тук използваме обстоятелството, че $\frac{x(t)}{x_1(t)} \in X$ заедно с $x(t)$ и $x_1(t)$.) Противоречието, до което достигнахме, доказва верността на теоремата.

4. Тук ще формулираме две непосредствени следствия от горните теореми, на чиито доказателства не ще се спираме.

Нека X е пространството от всички реални, ограничени и непрекъснати функции $x(u, v)$ на двете променливи u и v , с обща дефиниционна област R . При тези условия от горните теореми следва, че за да съвпадат Фаваровите и ненулевите позитивни функционали, дефинирани над X , необходимо и достатъчно е R да е свързана, затворена и ограничена съвкупност.

Ако X означава пространството от всички реални непрекъснати функции, дефинирани в R , то за да съвпадат Фаваровите и ненулевите позитивни функционали, необходимо и достатъчно е R да е свързана.

Постъпила на 20. III. 1960 г.

ЛИТЕРАТУРА — LITERATUR

1. Favard J., Les théorèmes de la moyenne pour les polynômes, Actualités scientifiques et industrielles, 302 (1936).

ЗАВИСИМОСТЬ МЕЖДУ ФАВАРОВЫМИ И ПОЛОЖИТЕЛЬНЫМИ ФУНКЦИОНАЛАМИ*

В. Ч а к а л о в

РЕЗЮМЕ

В своей работе [1] Ж. Фавар рассматривает K класс линейных функционалов $F(x)$, определенных над линейным пространством X , состоящем из реальных полиномов $x(t)$ переменной t . Пусть Δ означает один крайний или бесконечный промежуток, содержащий те из своих окончаний, которые являются крайними числами. Функционалы класса K можно охарактеризовать следующими двумя свойствами: а) если $F(x)$ является одним из функционалов класса K и $x_0 = x_0(t)$ полиномом в пространстве X , для которого $F(x_0) = 0$, то $x_0(t)$ обладает по крайней мере одним нулем в Δ ; б) $F(1) > 0$ для всех функционалов из K .

В своей вышеупомянутой работе Фавар доказывает, что определенный таким способом класс k функционалов, которые для краткости мы будем называть фаваровыми, совпадает с классом положительных в промежутке Δ функционалов, определенных над пространством X . При помощи теорем Гаусдорфа, Стильтьеса и Гамбургера легко убедиться, что каждый функционал, удовлетворяющий обоим условиям а) и б) является „моментным функционалом“, т. е. существует возрастающая функция $\alpha(t)$ с по крайней мере одной точкой роста в промежутке Δ так, что $F(x)$ должно обладать интегральным представлением
$$F(x) = \int_{\Delta} x(t) d\alpha(t).$$

В болгарском тексте настоящей работы исследуется связь между фаваровыми и положительными функционалами, определенными над линейным пространством из реальных функций. При этом в силе остаются следующие определения и обозначения:

Пусть X обозначает линейное пространство из реальных функций $x(t)$ параметром t , пробегающим все элементы одной не пустой совокупности T . Предполагаем, кроме того, что константа $x(t) = 1$, рассматриваемая как функция t , принадлежит X .

Линейный функционал $F(x)$ называется фаваровым функционалом, если из равенства $F(x) = 0$ всегда следует существование одного значения t_0 параметром t , для которого имеется $x(t_0) = 0$. Ввиду того, что $F(1) \neq 0$, мы можем нормировать фаваровые функционалы условием $F(1) > 0$.

Как обыкновенно, линейный функционал, определенный над X , называется положительным, когда из неравенства $x(t) \geq 0$ для каждого $t \in T$ всегда вытекает неравенство $F(x) \geq 0$. При этом, если из $x(t) > 0$ для каждого $t \in T$ следует строгое неравенство $F(x) > 0$, то $F(x)$ называется существенно положительным.

* С известными дополнениями настоящая работа составляет часть диссертации автора, разработанной под руководством проф. д-р Я. Тагамлицкого.

Функция $x(t)$ удовлетворяет условию Дарбу, если она обладает следующим свойством: из $x(t_1) > 0$ и $x(t_2) < 0$ всегда следует существование по крайней мере одного значения t_3 аргумента t , для которого имеется $x(t_3) = 0$. Пространство X удовлетворяет условию Дарбу, когда каждая его функция удовлетворяет этому условию.

Доказываются следующие теоремы:

1. Каждый фаваровый функционал является вместе с тем и положительным.

2) Необходимым и достаточным условием для того, чтобы каждый существенно положительный функционал был бы фаваровым, то, что пространство X должно удовлетворять условию Дарбу.

3) Если пространство X состоит из ограниченных функций, то для того, чтобы каждый положительный (различный от нулевого) функционал был существенно положительным, необходимо и достаточно, чтобы каждая функция X доходила точно до своей нижней, (а следовательно и до своей точной верхней) границы.

4) Если произведение и частное (знаменатель которого не аннулируется) каждых двух функций X принадлежит X , то каждый различный от нулевого положительный функционал является существенно положительным.

Вышеприведенные теоремы иллюстрируются примерами.

ZUSAMMENHANG ZWISCHEN FAVARDSCHEN UND POSITIVEN FUNKTIONALEN*

V. Tschakaloff

ZUSAMMENFASSUNG

In seiner Arbeit [1] betrachtet J. Favard eine Klasse K linearer Funktionale $\{F(x)\}$ über den Linearraum X , der aus sämtlichen reellen Polynome $x(t)$ einer reellen Veränderlichen t besteht. Es bedeute Δ ein (endliches oder unendliches) Intervall, welches als abgeschlossen vorausgesetzt wird in dem Sinne, daß jeder endliche Grenzpunkt von Δ zu Δ angehören soll. Die Funktionale der Klasse K lassen sich durch folgende zwei Eigenschaften charakterisieren: a) ist $F(x)$ ein Funktional der Klasse K und $x_0 = x_0(t)$ ein Polynom des Raumes X für welches $F(x_0) = 0$, so besitzt $x_0(t)$ mindestens eine Nullstelle in Δ ; b) es ist $F(1) > 0$ für jedes Funktional von K . J. Favard hat nun in seiner zitierten Arbeit bewiesen, daß die so definierte Funktionalklasse K , die wir kurz Favardsche Funktionalklasse nennen wollen, mit der Klasse der im Intervall positiven Funktionale über den Funktionenraum X übereinstimmt. Durch Anwendung bekannter Sätze der Momententheorie von Stieltjes, Hamburger und Hausdorff schließt er, daß jedes

* Diese Arbeit stellt einen mit einigen Ergänzungen versehenen Auszug aus meiner Dissertation unter der Leitung von Professor Dr. I. Tagamlitzki dar.

den Bedingungen a) und b) genügende Funktional $F(x)$ ein „Momentenfunktional“ darstellt, d. h. es gibt eine wachsende nichtkonstante Funktion $a(t)$ im Intervall I , so daß $F(x)$ die Integraldarstellung

$$F(x) = \int_I x(t) da(t)$$

zulässt.

Im bulgarischen Text dieser Arbeit wird der Zusammenhang zwischen den Favardschen und den positiven Funktionalen über einen gegebenen linearen Raum reeller Funktionen des Parameters t untersucht. Es werden dabei folgende Definitionen und Bezeichnungen eingeführt.

X bedeutet einen linearen, aus reellen Funktionen $x(t)$ des Parameters t bestehende Raum, wobei t eine gewisse nichtleere Menge T von Elementen durchläuft. Es wird außerdem vorausgesetzt, daß die Konstante $x(t) \equiv 1$, als Funktion von t betrachtet, dem Raum X angehört.

Das lineare Funktional $F(x)$ heißt ein Favardsches Funktional, wenn aus der Gleichung $F(x) = 0$ stets die Existenz eines Wertes t_0 des Parameters t folgt, so daß $x(t_0) = 0$ ist. Wegen $F(1) \neq 0$ kann man die Favardschen Funktionale derart normieren, daß $F(1) > 0$ wird.

Wie üblich, heißt ein lineares über X definiertes Funktional positiv, wenn aus der Ungleichung $x(t) \geq 0$ für jedes t aus T die Ungleichung $F(x) \geq 0$ folgt; das Funktional $F(x)$ heißt wesentlich positiv falls aus der schärferen Ungleichung $x(t) > 0$ für jedes $t \in T$ stets die (ebenfalls schärfere) Ungleichung $F(x) > 0$ folgt.

Die Funktion $x(t)$ genügt der Darboux'schen Bedingung, wenn sie folgende Eigenschaft besitzt: Aus $x(t_1) > 0$, $x(t_2) < 0$ folgt stets die Existenz eines dritten Argumentes $t_3 \in T$, so daß $x(t_3) = 0$. Der Funktionenraum X genügt der Darboux'schen Bedingung falls jede Funktion von t eine „Darboux'sche“ Funktion ist.

Es werden folgende Sätze bewiesen:

1. Jedes Favardsche Funktional ist wesentlich positiv.
2. Dann und nur dann ist jedes wesentlich positive Funktional über den Funktionenraum X ein Favardsches, wenn dieser Raum der Darboux'schen Bedingung genügt.
3. Besteht der Funktionenraum X aus beschränkten Funktionen, so ist jedes nicht identisch verschwindende positive Funktional wesentlich positiv dann und nur dann, wenn jede Funktion $x(t)$ ihre genaue obere (und folglich auch ihre genaue untere) Grenze erreicht.
4. Gehört das Produkt und der Quotient (Division durch Null ausgeschlossen) zweier beliebigen Funktionen des Raumes X zu demselben Raum, so ist jedes nicht identisch verschwindende positive Funktional über X wesentlich positiv.

Die Sätze 1 bis 4 werden an einige Beispiele spezieller Funktionenräume erläutert.